

The Effectiveness of Cognitive Processing Therapy on Trust in close Relationships, Interpersonal Forgiveness, and Intimacy in Women Injured by Spouse's Infidelity

Mahshid Niknezhadi¹, Inaz Sajjadian*²

1. PhD, Department of Psychology, Isfahan (Khorasgan) Branch, Islamic Azad University, Isfahan, Iran.

<https://orcid.org/0000-0002-1015-9627>

2. Associate Professor, Department of Clinical Psychology, Community Health Research Center, Isfahan (Khorasgan) Branch, Islamic Azad University, Isfahan, Iran.

<https://orcid.org/0000-0003-4257-6967>

Article Info

ABSTRACT

Article type:
Research Article

Article History:
Received:
May 5, 2024

Accepted:
September 16, 2024

Keywords:

Cognitive processing therapy, Trust in close Relationships, Interpersonal Forgiveness, Intimacy, Infidelity.

Introduction: The effectiveness of cognitive processing therapy to improve the trust in close relationships, interpersonal forgiveness and intimacy of women injured by spouse's infidelity. This study aimed to determine the effectiveness of cognitive processing therapy on trust in close relationships, interpersonal forgiveness, and intimacy in women injured by spouse's infidelity. **Method:** The research method was quasi-experimental and pretest-posttest design with two-months follow-up. The statistical population was the women injured by spouse's infidelity who referred to counseling centers in Isfahan city in 2020. After screening with the post-traumatic stress disorder measurement scale (Weathers et al. 1994), 30 people were selected through non-random purposive sampling and assigned to two experimental and control groups (15 people in each group). The research tools included Questionnaire Trust in Close Relationships (Rempel & Holmes, 1986) and Interpersonal Forgiveness (Ehteshamzadeh, et. al, 2011) and Intimacy (Walker & Thompson,1983). The data were analyzed using repeated measures analysis of variance. The experimental group underwent 8 sessions of 90-minutes cognitive processing therapy intervention by (Resick, et al. 2016), but the control group received no treatment. **Finding:** The results displayed the effect of cognitive processing therapy on trust in close relationships ($P<0.001$, $F=6.063$), Interpersonal Forgiveness ($P<0.001$, $F=0.051$) and Intimacy ($P<0.001$, $F=0.934$) in post-test, and stability of this effect was in the follow-up. **Conclusion:** According to the results of this research, cognitive processing therapy has significantly increased the components of the trust in close relationships, interpersonal forgiveness and intimacy is suggested.

Cite this article:

Niknezhadi, M., Sajjadian, I. (2024). The Effectiveness of Cognitive Processing Therapy on Trust in close Relationships, Interpersonal Forgiveness, and Intimacy in Women Injured by Spouse's Infidelity. *Journal of Islamic-Iranian Family Studies*. 4(1), 89-103.

Inaz Sajjadian

Corresponding Author

Address: Department of Clinical Psychology, Community Health Research Center, Isfahan (Khorasgan) Branch, Islamic Azad University, Isfahan, Iran.

Email: i.sajjadian@khuisf.ac.ir

Extended Abstract

Introduction

Relational infidelity, affairs, or extradyadic involvement is frequently cited as one of the most detrimental experiences to a romantic relationship, damaging the security and trust between partners (Parker & Campbell, 2017). In fact, Infidelity as one of the most common functional injuries among couples and at the level of society has a wide conceptual and theoretical scope, and achieving a single and common definition of it is necessary in all societies and cultures. It is highly unlikely that it will be accepted (Weiser & Weigel, 2015). At the same time, it is a very difficult problem to address in couples therapy and deeply affects the relationship, often resulting in pain, uncertainty, and loss of trust. Infidelity includes all violations of commitment of emotional and/ or physical exclusivity that the two partners of one relationship have explicitly or implicitly made to each other (Lisman & Holman, 2021; Niknezhadi et al., 2023). Infidelity and unfaithfulness are behavior disorder and disease, because due to complications and disadvantage associated with it, causes various injury and problems for both injured and betray partner (Abbasi, et al., 2019). Women affected their husband's breach of contract lose their trust in the partner who broke the contract and do not consider the partner available to meet their needs such adverse consequences can continue for a long time and may even permanently cause difficulty in forgiving the partner and resuming emotional exchanges and intimacy (Asayesh, et al., 2018). Cognitive processing therapy is a program developed by Resick et al (1992) based on an information processing therapy about posttraumatic stress disorder. This treatment combines three components of education about PTSD and cognitive processing theory, exposure therapy, and skills training (Resick & Schnaik, 1992; Tabatabaeifar et al., 2022). This theory assumes that information related to the traumatic event is stored in the brain through fear networks (Schulz et al., 2014; Namjo et al., 2021). This therapeutic model is targeted and based on specific and structured instructions, which, using cognitive reconstruction techniques and written exposure to traumatic events and homework, seeks to correct the individual's nonadaptive beliefs and assumptions about himself, others, and the world (Kaysen et al., 2014; Tabatabaeifar et al., 2022). The underlying assumption of this treatment approach is that the main cause of PTSD is a conflict between previous schemas and new information that is activated by traumatic event. This its main focus is identifying and correcting these conflicts (Namjo et al., 2021).

Methodology

The research method was quasi-experimental and pretest-posttest design with two-months follow-up. The statistical population was the women injured by husband infidelity who referred to counseling centers in Isfahan city, after screening with the post-traumatic stress disorder measurement scale (Weathers et al., 1994), 30 people were selected through non-random purposive sampling and assigned to two experimental and control groups (15 people in each group). The data were analyzed using repeated measures analysis of variance. The experimental group underwent 8

sessions of 90-minutes cognitive processing therapy intervention by (Resick, et al. 2016), but the control group received no treatment.

Results

The results indicated the effect of cognitive processing therapy on trust in close relationships ($P<0.001$, $F=6.063$), interpersonal forgiveness ($P<0.001$, $F=0.051$) and intimacy ($P<0.001$, $F=0.934$) in post-test, and stability of this effect was in the follow-up.

Discussion

According to the results of this research, cognitive processing therapy can be used to improve the trust in close relationships, interpersonal forgiveness and intimacy. The mean scores of trust in close relationships and interpersonal forgiveness and intimacy in the intervention group (cognitive processing therapy) increased more in the post-test and follow-up stages than in the pre-test. Before performing the analyzed and related presuppositions, the results of examining and comparing the demographic characteristics of the participants have been done to control these variables. The results of the correlation analysis disclosed that the relationship between this demographic variable of age and duration of marriage with all research variables is not significant and there was no need to control it in the analyses. The subjects of the research do not differ significantly from each other in any of the research variables based on the level of education and the number of children. In a general conclusion, it can be said that cognitive processing therapy has had a significant effect on increasing Trust in close Relationships and Interpersonal Forgiveness and Intimacy in women affected by spouse's infidelity in post test phase, and this effect remained in the follow-up phase as well.

Limitations

Limitation of this research; the sample in this research was the women who were injured by their husband's breach of contract who were living together, the education level of the participants in this research was considered to be a diploma. Therefore, caution should be observed in generalizing the findings to other times and other groups. Also, the current research was conducted based on non-random targeted sampling, providing answers to the questions of the questionnaires was another limitation of this research.

Suggestions

Based on the limitations, it is suggested that women with lower education should be investigated in future researches. The effectiveness of treatment based on cognitive processing therapy should also be investigated on women who have been divorced due to breach of contract or men who have faced breach of contract by their spouses.

The effectiveness of treatment based on cognitive processing therapy should be investigated in other cities and especially on both couples at the same time. It is suggested that researchers use random sampling methods in future researches and compare the findings with the results of the current research. Also, comparing the effectiveness of the treatment used in this study with other therapeutic interventions can provide a more comprehensive understanding of the relative strengths and weaknesses of the treatments. The findings of this research can be used to improve the psychological health and performance of women affected by husband's breach of contract in family counseling centers.

Acknowledgments

We would like to thank all the persons and participants who helped in conducting this research.

Funding

The current research is derived from a specialized doctoral dissertation and was carried out without financial support.

Ethics approval and consent to participate

This research was taken from the doctoral thesis of the first author, in field of psychology, and was carried out under the supervision of the ethics committee of Islamic Azad University of Isfahan branch(Khorasgan),with the code of ethics IR.IAU.KHUISF.REC.1400.109.

Consent for publication

Participants were assured that their findings were confidential and would be published in an article without mentioning their personal information.

Conflict of interest

According to the authors, this article has no conflict of interests.

اثربخشی درمان پردازش شناختی بر اعتماد بین فردی، بخشش بین فردی و صمیمیت زنان آسیب دیده از پیمان شکنی همسر

مهشید نیک نژادی^۱، ایلناز سجادیان^{۲*}

۱. دانشجوی دکتری گروه روان شناسی، واحد اصفهان (خوراسگان)، دانشگاه آزاد اسلامی، اصفهان، ایران.

<https://orcid.org/0000-0002-1015-9627>

۲. دانشیار گروه روان شناسی بالینی، مرکز تحقیقات سلامت جامعه، واحد اصفهان (خوراسگان)، دانشگاه آزاد اسلامی، اصفهان، ایران.

<https://orcid.org/0000-0003-4257-6967>

اطلاعات مقاله	چکیده
<p>نوع مقاله: مقاله پژوهشی</p> <p>تاریخچه مقاله: تاریخ دریافت: ۱۶ اردیبهشت ۱۴۰۳</p> <p>تاریخ پذیرش: ۲۶ شهریور ۱۴۰۳</p> <p>واژه های کلیدی: اعتماد بین فردی، بخشش بین فردی، پیمان شکنی همسر، درمان پردازش شناختی، صمیمیت</p>	<p>مقدمه: هدف پژوهش تعیین اثربخشی درمان پردازش شناختی بر اعتماد بین فردی، بخشش بین فردی و صمیمیت زنان آسیب دیده از پیمان شکنی همسر بود. روش: پژوهش حاضر شبه آزمایشی با طرح پیش آزمون - پس آزمون و پیگیری ۲ ماهه همراه با گروه گواه بود. جامعه آماری را زنان آسیب دیده از پیمان شکنی همسر شهر اصفهان که در سال ۱۳۹۹ به مراکز مشاوره مراجعه کرده بودند، تشکیل داده است. پس از غربالگری با مقیاس سنجش اختلال پس از آسیب ویدرز و همکاران (۱۹۹۴)، ۳۰ نفر به صورت نمونه گیری هدفمند غیر تصادفی، انتخاب و در دو گروه آزمایش و گواه گمارده شدند (هر گروه ۱۵ نفر). ابزارهای پژوهش شامل پرسش نامه های اعتماد بین فردی رمپل و هولمز، (۱۹۸۶)، بخشش بین فردی احتشام زاده و همکاران، (۲۰۱۱)، و صمیمیت واکر و تامپسون، (۱۹۸۳) بود. گروه آزمایش به مدت ۸ جلسه ۹۰ دقیقه ای تحت درمان پردازش شناختی (رسیک و همکاران، ۲۰۱۶) قرار گرفت، سپس هر دو گروه در سه مرحله پیش آزمون، پس آزمون و پیگیری مورد ارزیابی قرار گرفتند. داده ها با استفاده از تحلیل واریانس اندازه های مکرر تحلیل شد. یافته ها: نتایج این پژوهش نشان داد درمان پردازش شناختی به طور معنی داری موجب افزایش اعتماد بین فردی، بخشش بین فردی و صمیمیت در زنان آسیب دیده از پیمان شکنی همسر شده است ($P < 0.001$). میانگین نمرات پس آزمون گروه آزمایش در متغیر اعتماد بین فردی ($F = 6/063, P < 0.001$)، بخشش بین فردی ($F = 0/051, P < 0.001$) و صمیمیت ($F = 0/934, P < 0.001$) بود. نتیجه گیری: با توجه به نتایج حاصل از این پژوهش، بکارگیری درمان پردازش شناختی در بهبود اعتماد بین فردی، بخشش بین فردی و صمیمیت در زنان آسیب دیده از پیمان شکنی همسر پیشنهاد می شود.</p>

نیک نژادی، مهشید، سجادیان، ایلناز. (۱۴۰۳). اثربخشی درمان پردازش شناختی بر اعتماد بین فردی، بخشش بین فردی و صمیمیت زنان آسیب دیده از پیمان شکنی همسر. فصلنامه مطالعات اسلامی ایرانی خانواده. ۴(۲). صص ۱۰۳-۸۹

ایلناز سجادیان

نشانی: گروه روان شناسی بالینی، مرکز تحقیقات سلامت جامعه، واحد اصفهان (خوراسگان)، دانشگاه آزاد اسلامی، اصفهان، ایران

ایمیل: i.sajjadian@khuif.ac.ir

نویسنده مسئول:

مقدمه

پیمان شکنی^۱ زناشویی به عنوان دردناک‌ترین و زیان‌آورترین حادثه‌ای که رابطه صمیمانه زوجها را تخریب می‌کند و پیوندهای ایمن ایشان را از هم می‌گسلد، شناخته شده است. این واقعه شوم، وفاداری زوجها نسبت به ازدواج را سست نموده، ساختار و ثبات رابطه بین آنها را تخریب کرده، در صورت درمان نشدن به طلاق و جدایی می‌انجامد (Parker & Campbell, 2017). پیمان شکنی، عبور از مرز رابطه زناشویی با برقراری صمیمیت عاطفی یا فیزیکی با فردی خارج از حیطه زناشویی است و شامل برقراری ارتباط جنسی فردی متأهل با جنس مخالف خارج از چارچوب خانواده است (Haghani et al., 2021). آمارها بیانگر این است که پیمان شکنی در سال‌های اخیر در بین افراد متأهل رو به افزایش است؛ بیش از ۶۰-۳۰ درصد از مردان و ۵۰-۲۰ درصد از زنان حداقل در یک رابطه فرازناشویی شرکت کرده‌اند. از نظر اومارز و همکاران^۲ (۲۰۱۲) روابط پنهانی خارج از حیطه زناشویی همیشه موجب ضربه شدید احساسی به طرفین می‌شود. این نوع روابط باعث پیدایی نشانه‌هایی شبیه به اختلال استرس پس از آسیب و همچنین احساساتی مانند افسردگی، خشم، ناامیدی، عدم اعتماد به نفس، از دست دادن هویت و احساس بی‌ارزشی در همسر قربانی می‌شود. نگرش منفی همسر آسیب‌دیده نسبت به همسر پیمان شکن، باعث کاهش ارتباط و دوری هرچه بیشتر زوجین از یکدیگر می‌شود و فرد آسیب‌دیده به شکل قبل نمی‌تواند به همسر خود اعتماد و در رابطه با او احساس امنیت کند، به دنبال بهانه‌جویی، انتقاد و پرخاشگری نسبت به همسر خود برمی‌آید (Zolrahim, et. al. 2022). یکی از متغیرهای روان‌شناختی تأثیرگذار در روابط بین فردی اعتماد^۳ است، اعتماد احساس امنیت در مورد رفتارهای پیش‌بینی نشده فرد دیگری است، فقدان اعتماد در روابط زناشویی، تعاملات صمیمی و احساس امنیت را به تباهی می‌کشد و سطوح بالاتر اعتماد سبب افزایش میزان تعهد در روابط زناشویی می‌شود (Abbasi, et. al. 2019, Simpson 2009). زمانی که زنان آسیب‌دیده به دنبال پیمان شکنی همسر، اعتماد خود را به شریک پیمان شکن از دست می‌دهند شریک زندگی را برای پاسخ‌گویی به نیازهای خود در دسترس نمی‌دانند و با ایجاد پیامدهای نامطلوب و طولانی مدت در روابط زوجین، شاید برای همیشه در بخشودن شریک زندگی و از سرگیری مبادلات عاطفی و صمیمیت در روابط زناشویی با مشکل مواجه شوند (Asayesh, et. al. 2018). یکی دیگر از متغیرهای تأثیرگذار در روابط بین فردی است که به‌طور مستقیم با ارتقای سلامت عمومی و پیوندهای ایمن زوجین ارتباط دارد، بخشش بین فردی^۴ است که به دنبال آن شخصی که در روابط بین فردی مورد آزار یا آسیب (مانند اهانت یا پیمان شکنی) قرار گرفته است خطای فرد خاطی را می‌بخشد (Izadi, et. al. 2022). پژوهش‌ها نشان می‌دهد هر چقدر افراد در بخشش توانایی بالاتری داشته باشند، روابط پایدارتری به‌خصوص در مواجهه با پیمان شکنی همسر تجربه خواهند کرد (Ebrahimi, et. al. 2021). متغیر تأثیرگذار دیگر در روابط بین فردی صمیمیت^۵ است. صمیمیت احساس نزدیکی و تشابه روابط شخصی عاشقانه یا هیجانی با شخص دیگر است که مستلزم شناخت و درک عمیق از فرد و بیان افکار و احساساتی است که نشانه تشابه آنها با یکدیگر است (Zanganeh, et. al. 2023).

¹ Infidelity

² Omarzu, Miller, Schultz & Timmerman

³ trust

⁴ forgiveness

⁵ intimacy

در رابطه زناشویی صمیمیت، متشکل از چهار عنصر؛ حس اعتماد به طرف مقابل، احساس امنیت، ارتباط مؤثر با شریک، عدم نگرانی در مورد صمیمی شدن در رابطه است. در صورتی که در پیمان شکنی هر چهار عنصر صمیمیت به خطر می افتد، خط قرمزها شکسته می شود و اعتماد از بین می رود، رابطه مخفیانه هر دو فرد پیمان شکن می تواند احساس امنیت زوج ها را از آن ها بگیرد و آن ها را نسبت به یکدیگر آسیب پذیر کند (Zolfaghri, et. al. 2021). مرکز و لورنز (۲۰۱۸) معتقدند خاطرات ناسازگار آسیب پیمان شکنی همسر، اعتماد و امنیت را تحت تأثیر قرار می دهد و معمولاً منجر به ارزیابی منفی درباره آن می شود و بر دیدگاه افراد نسبت به خود و دنیا تأثیر می گذارد (Rokach & Chan, 2023). پیمان شکنی از جمله عواملی است که سلامت خانواده را با چالش مواجه کرده، مهمترین عامل تهدید کننده عملکرد، ثبات و تداوم روابط زناشویی است (Olamijuwon, et. al. 2020). پژوهش های متعدد نشان داده اند که پیامدهای زبان بار پیمان شکنی می تواند برای زمان طولانی و شاید برای همیشه تداوم داشته باشد مگر این که زوجین درمان مناسبی دریافت کنند، درصد زیادی از زوج ها نیز در مواجهه با آسیب پیمان شکنی درمان پذیر هستند (Haghani, et. al, 2021). پژوهش ها برای مداخله در بحران های روانی و رفتاری موج سوم رفتار درمانی را که درمانی نوپاست و در مراکز علمی جهان بسیار مورد توجه و کاربرد فراوانی دارد مد نظر قرار داده اند. در این راستا درمان پردازش شناختی^۶، که به عنوان یک سازه نوپا در روان شناسی و درمان های موج سوم است مد نظر درمانگران قرار گرفته و اثربخشی این درمان برای افراد مواجه شده با اختلال استرس پس از آسیب، همچنین برای افراد مواجه شده با پیمان شکنی همسر نیز مورد تأیید قرار گرفته است (Aghaee. et. al. 2024). این روش یک برنامه درمانی است که توسط رسیک و همکاران^۷ (۲۰۰۸) بر پایه نظریه پردازش اطلاعات درباره اختلال استرس پس از آسیب تدوین شد که ترکیبی از سه مؤلفه آموزش درباره اختلال استرس پس از آسیب، نظریه پردازش شناختی، مواجهه درمانی و درمان شناختی همراه با آموزش مهارت هاست (Tabatabaeifar, et. al. 2022). این الگوی درمانی به طور هدفمند و ساختاریافته، بر این فرض است که اطلاعات مربوط به رویداد آسیب زا در مغز در قالب شبکه های ترس ذخیره می شود و حاوی خاطراتی درباره یادآوری های خاطرات آسیب زا و پاسخ های همراه با آن ها است (Namjo, et. al. 2021). درمان پردازش شناختی به افراد کمک می کند تا شیوه نگرش آن ها در مورد آسیب تغییر کند. این تغییرات شناختی به افراد اجازه می دهد، احساسات خود را بهتر مدیریت کنند، واقعیت را درک کنند و تجربیات خود را به شیوه ای مثبت یا به روشی سازگارانه در زندگی تبدیل کنند (Kouba, 2017). با توجه به ماهیت پیچیده پیمان شکنی زناشویی و تأثیر مخرب آن بر اعضای خانواده و جامعه و کمبود پژوهش های مدون که آسیب های افراد مواجه شده با پیمان شکنی همسر را مد نظر قرار داده باشند، توجه به این گروه و بررسی مداخله های درمانی اثربخش برای مواجهه با آسیب ناشی از پیمان شکنی همسر از اهمیت ویژه ای برخوردار است، بنابراین استفاده از مداخله های مؤثر به منظور ترمیم آسیب های ناشی از پیمان شکنی، و از سرگیری روابط ایمن و متعهدانه همسران در پیوند زناشویی ضروری به نظر می رسد. در این راستا پژوهشگران در این پژوهش، ضمن بررسی اثربخشی درمان پردازش شناختی بدنبال پاسخ به پرسش های ذیل اند؟ تأثیر درمان پردازش شناختی بر اعتماد بین فردی زنان آسیب دیده از پیمان شکنی همسر در مرحله پس از آزمون و پیگیری چگونه است؟ تأثیر درمان پردازش شناختی بر بخشش بین فردی زنان آسیب

⁶ Cognitive Processing therapy (CPT)

⁷ Resick, Galovaski, Uhlmansiek, Scher, Clum & Yinong

دیده از پیمان شکنی همسر در مرحله پس آزمون و پیگیری چگونه است؟ تأثیر درمان پردازش شناختی بر صمیمیت زنان آسیب دیده از پیمان شکنی همسر در مرحله پس آزمون و پیگیری چگونه است؟

روش شناسی

این پژوهش از نوع شبه آزمایشی با طرح پیش آزمون- پس آزمون و پیگیری ۲ ماهه همراه با گروه گواه بود. جامعه آماری شامل زنان مراجعه کننده به مراکز مشاوره شهر اصفهان در سال ۱۳۹۹ بود پس از اعلام فراخوان به مراکز مشاوره شهر اصفهان مراجعه کردند. از بین آن‌ها تعداد ۱۰۰ نفر به روش نمونه‌گیری هدفمند غیرتصادفی انتخاب شدند و به منظور غربالگری، پرسشنامه استرس پس از آسیب ویدرز و همکاران (۱۹۹۴) برای آنان اجرا شد. نمونه پژوهش؛ پس از مصاحبه اولیه و اجرای پرسشنامه اختلال پس از آسیب، تعداد ۳۰ نفر از افرادی که نمره بالاتر از ۵۰ در پرسشنامه اختلال استرس پس از آسیب گرفتند، برای شرکت در پژوهش انتخاب و در دو گروه آزمایش و گواه گمارده شدند. با رعایت اصل رازداری، شرکت کنندگان موافقت خود را جهت تکمیل پرسش‌نامه‌های پژوهش اعلام کردند و در دو گروه ۱۵ نفری، گروه آزمایش و گروه گواه قرار گرفتند. ملاک‌های ورود به پژوهش؛ دارا بودن نمرات بالاتر از خط برش ۵۰ در پرسشنامه اختلال استرس پس از آسیب ویدرز و همکاران (۱۹۹۴)، رضایت کامل داوطلب برای شرکت در پژوهش، عدم شرکت همزمان در سایر برنامه‌های درمانی و عدم دریافت مشاوره فردی یا دارودرمانی و ملاک‌های خروج؛ عدم رضایت و تمایل به مشارکت در ادامه درمان، خطر اقدام به خودکشی قریب الوقوع، داشتن بیماری‌های حاد و مزمن روان‌پزشکی به تشخیص روان‌پزشک، غیبت بیش از دو جلسه بود. قبل از مداخله از هر دو گروه پیش آزمون به عمل آمد و سپس درمان پردازش شناختی به مدت هشت جلسه ۹۰ دقیقه‌ای بر روی گروه آزمایش انجام پذیرفت؛ اما گروه گواه هیچ‌گونه مداخله‌ای دریافت نکرد. پس از اتمام دوره زمانی، از هر گروه در تمامی متغیرها پس آزمون و دو ماه بعد پیگیری انجام شد. برای رعایت موازین اخلاقی پس از پایان پژوهش، گروه گواه نیز تحت مداخله درمانی قرار گرفتند. در ادامه ابزارهای پژوهش آورده می‌شود.

مقیاس استرس پس از آسیب. مقیاس اختلال پس از آسیب یک مقیاس خود گزارش‌دهی است که برای ارزیابی میزان اختلال و غربال کردن از افراد عادی به عنوان یک ابزار کمک تشخیصی به کار می‌رود. این مقیاس را ویدرز و همکاران (۱۹۹۴)، براساس معیارهای تشخیصی راهنمای تشخیص آماری اختلالات روانی ۸ برای مرکز ملی اختلال استرس پس از آسیب آمریکا تهیه کرده‌اند و شامل ۱۷ ماده است که ۵ ماده آن مربوط به علائم و نشانه‌های تجربه مجدد حادثه آسیب‌زا تروماتیک، ۷ ماده آن مربوط به علائم و نشانه‌های کرختی عاطفی و اجتناب، ۵ ماده مربوط به علائم و نشانه‌های برانگیختگی شدید است. روش نمره‌گذاری از محدوده نمره (۸۵-۱۷) که می‌تواند از طریق جمع نمرات عبارات ۱۷ گانه بر اساس مقیاس لیکرت به دست می‌آید (Weathers, et. al. 1994)، در این مقیاس نقطه برش ۵۰ را به عنوان نقطه بهینه برای پیش‌بینی تشخیص اختلال استرس پس از آسیب تعیین کردند. روایی همگرایی مقیاس با مقیاس می‌سی سی پی برابر ۰/۸۵ بود. پایایی و روایی این مقیاس در ایران به وسیله گودرزی (۱۳۸۲)، در دانشگاه شیراز با استفاده از داده‌های به دست آمده از اجرای این فهرست بر روی ۱۱۷ نفر آزمودنی‌ها، ضریب آلفای کرونباخ این مقیاس محاسبه شد. این ضریب برابر ۰/۹۳ بود و حاکی از پایایی مقیاس بود. ضریب پایایی این مقیاس با استفاده از روش تصنیف (براساس زوج یا فرد بودن ماده‌ها) برابر ۰/۸۷ (n=۱۷) و حاکی از پایایی فهرست است. به منظور ارائه شاخص برای روایی این مقیاس همبستگی آن با فهرست وقایع زندگی محاسبه شد. ضریب همبستگی مذکور برابر (r= ۰/۳۷، n= ۱۱۷، p=۰/۰۰۱) بود

که حاکی از روایی همزمان مقیاس است. در پژوهش گودرزی (۱۳۸۲)، روایی صوری این مقیاس نیز مورد تأیید قرار گرفت. آلفای کرونباخ پرسشنامه در این پژوهش ۰/۹۷ محاسبه شد.

پرسشنامه اعتماد در روابط بین فردی: مقیاس اعتماد را رمپل و هولمز (۱۹۸۵) ساخت و در سال ۱۹۸۶ تجدید نظر شد. این مقیاس ۱۸ عبارتی شامل سه مؤلفه است: (۱) پیش بینی پذیر، (۲) قابلیت اعتماد (۳) وفاداری. ضریب آلفای کرونباخ کل آزمون برابر با ۰/۸۱، و برای زیر مقیاس‌ها پیش‌بینی پذیری برابر با ۰/۷۰، قابلیت اعتماد ۰/۷۲ و وفاداری ۰/۸۰ گزارش شده است. میزان همبستگی زیر مقیاس‌ها بدین شرح است: وفاداری و قابلیت اعتماد (در سطح آلفای ۰/۰۱ و ۰/۴۶ = ۲)، وفاداری پیش‌بینی پذیری (در سطح آلفای ۰/۰۵ و ۰/۲۷ = ۲) و قابلیت اعتماد و پیش‌بینی پذیری (در سطح آلفای ۰/۰۵ و ۰/۲۸ = ۲). زیر مقیاس قابلیت اعتماد (۵ عبارت): ۱۷-۱۵-۱۳-۷-۱، زیر مقیاس پیش‌بینی پذیری (۵ عبارت): ۱۴-۸-۶-۵-۴ و زیر مقیاس وفاداری (۸ عبارت): ۲-۳-۹-۱۰-۱۱-۱۲-۱۶-۱۸- در عبارات ۱۴-۱۸-۶-۵-۴ نمره‌گذاری شده‌است که به صورت معکوس انجام می‌شود. میزان آلفای کرونباخ آزمون اعتماد محاسبه شد که ۰/۸۹ به دست آمد (Khandandel & Kavianfar, 2015). برای به دست آوردن نمره کل مقیاس باید امتیاز همه عبارات با هم جمع شود و پایین‌ترین نمره ۱۸ است که نشان دهنده اعتماد پایین فرد نسبت به همسرش و بالاترین نمره ۱۲۶ است که گویای اعتماد فرد نسبت به همسرش است رمپل و همکاران (۱۹۸۶) ضریب آلفای کرونباخ را برای کل مقیاس ۰/۸۱ گزارش کردند. در ایران این پرسشنامه توسط اساتید گروه مشاوره و تعدادی از دانشجویان دکترای مشاوره دانشگاه علامه طباطبایی تهران ترجمه و روایی صوری آن تأیید شد و در مطالعه‌ای مقدماتی ضریب پایایی این پرسشنامه به روش بازآزمایی پس از سه هفته در مورد نمونه ۳۰ نفری، ۰/۷۸ به دست آمد (Kordi et al. 2017). آلفای کرونباخ پرسشنامه در این پژوهش ۰/۷۹ محاسبه شد.

پرسشنامه بخشش بین فردی: این پرسشنامه دارای ۲۵ سؤال بوده که احتشام زاده و همکاران (۲۰۱۱)، تدوین کرده‌اند. هدف آن سنجش میزان بخشودگی بین فردی است. پرسشنامه دارای ۳ خرده مقیاس شامل ارتباط مجدد و کنترل انتقام جویی، کنترل رنجش، درک و فهم واقع‌بینانه است. سوالات پرسشنامه بر روی یک طیف لیکرت از ۱ مخالف تا ۴ موافق قرار داشته است. احتشام زاده و همکاران (۲۰۱۱)، جهت سنجش روایی مقیاس بخشودگی بین فردی، از اجرای همزمان آن با خرده مقیاس بخشودگی در خانواده اصلی استفاده شد که همبستگی بین این دو مقیاس معنی‌دار به دست آمد و حاکی از روایی خوب این مقیاس است همچنین پایایی پرسشنامه یا قابلیت اعتماد آن با استفاده از روش اندازه‌گیری آلفای کرونباخ محاسبه شد که مقدار آلفای کرونباخ برای بعد ارتباط مجدد و کنترل انتقام جویی ۰/۷۷، کنترل رنجش ۰/۶۶، درک و فهم واقع‌بینانه ۰/۵۷ و برای کل پرسشنامه ۰/۸۱ به دست آمد (Sarlak & Heydari 2017). آلفای کرونباخ در این پژوهش ۰/۷۱ محاسبه شد.

پرسشنامه صمیمیت: این پرسشنامه را واکر و تامپسون (۱۹۸۳) تهیه کرده‌اند که دارای ۱۷ ماده است و برای سنجش مهر و صمیمیت تدوین شده است. نمره‌گذاری مقیاس مذکور بر روی یک مقیاس لیکرتی ۷ درجه‌ای، از ۱ (هرگز) تا ۷ (همیشه) صورت می‌گیرد. هرچه نمره فرد در این مقیاس بیشتر باشد، صمیمیت بالاتری را تجربه می‌کند. این مقیاس را در ایران ثنایی و همکاران (۱۳۸۷) ترجمه و هنجاریابی کرده و سازندگان مقیاس پایایی آن را از طریق آلفای کرونباخ ۰/۹۱ تا ۰/۹۷ گزارش نموده‌اند (Walker & Thompson, 1983). روایی همگرایی آزمون از طریق اجرای هم‌زمان با پرسشنامه

صمیمیت باگروزی ۰/۸۲ به دست آمد و نیز پایایی مقیاس به وسیله آزمون آلفای کرونباخ ۰/۷۵ به دست آمده است (محمدی و همکاران، ۱۴۰۲). در پژوهش موحدی و همکاران، (۱۳۹۳)، ضریب آلفای کرونباخ و تصنیف پرسشنامه ۰/۹۷ و ۰/۹۶ به دست آمد که حاکی از آن است که مقیاس صمیمیت دارای پایایی بسیار خوبی است. همچنین پایایی این مقیاس از طریق همبستگی آن با یک سؤال کلی ۰/۸۸ به دست آمد $P \leq 0/01$ که بیانگر پایایی بالای آزمون است. ثنایی (۱۳۸۷) ضریب پایایی این پرسشنامه را براساس داده‌های ۱۰۰ زوج در اصفهان ۹۶٪ بدست آورده است و مقیاس صمیمیت با ضریب آلفای ۰/۹۱ تا ۰/۹۷ از همسانی درونی بسیار عالی برخوردار است (Ajari, et. al. 2022). آلفای کرونباخ پرسشنامه در این پژوهش، ۰/۷۸ محاسبه شد.

شیوه اجرای پژوهش هم بدین شوه بود که ابتدا پرسشنامه استرس پس از آسیب ویدرزو همکاران (۱۹۹۴)، بین زنان آسیب دیده از پیمان شکنی همسر مراجعه کننده به مراکز مشاوره شهر اصفهان به منظور غربالگری اجرا شد و پس از جمع-آوری اطلاعات افرادی که نمراتشان بالاتر از ۵۰ در پرسشنامه اختلال استرس پس از آسیب بود، انتخاب شدند از میان آنها تعداد ۳۰ نفر به صورت هدفمند انتخاب شدند و در دو گروه آزمایش و گواه (هر گروه ۱۵ نفر)، قرار گرفتند. جلسات درمان پردازش شناختی طی ۸ جلسه ۹۰ دقیقه‌ای، هفته‌ای یک جلسه برای گروه آزمایش برگزار شد و گروه گواه نیز در لیست انتظار قرار گرفت. گروه آزمایش به همراه گروه گواه در مرحله پیش‌آزمون، پس‌آزمون و در مرحله پیگیری ۲ ماهه به پرسش‌نامه‌های پژوهش پاسخ دادند. به منظور رعایت موازین اخلاقی پس از پایان پژوهش، گروه گواه نیز طی ۸ جلسه ۹۰ دقیقه‌ای آموزش درمان پردازش شناختی را دریافت کردند. این مقاله دارای کد اخلاق به شماره ۹ IR.IAU.KHUISF.REC.1400.109 از کمیته اخلاق در پژوهش دانشگاه آزاد اسلامی واحد اصفهان (خوراسگان) است و داده‌های این پژوهش با روش آماری تحلیل واریانس آمیخته اندازه‌های مکرر در بسته آماری برای علوم اجتماعی ۹ نسخه ۲۳ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

جدول ۱. محتوای جلسات پردازش شناختی (Resick et. al. 2016)

جلسه	اهداف	محتوا	تکلیف
جلسه اول	برقراری رابطه و تعیین قوانین جلسات	برقراری رابطه و تفاهم در زمینه درمان، آگاهی دادن درباره مشکلات فعلی درمانجویان، ارزیابی و ساختار جلسات درمان.	تفکر در مورد پیمان شکنی همسر و نوشتن تأثیر آن در رابطه و باورها
جلسه دوم	مواجه سازی افکار و هیجانات	معنای رویداد آسیب‌زای درمانجویان شناسایی و مواجه‌سازی نوشتاری براساس توصیف مواجهه با پیمان شکنی همسر بررسی شد. و از روش ABC در شناسایی ارتباط بین افکار و احساسات زنان آسیب دیده از پیمان شکنی همسر استفاده شد.	توصیف رویداد و نوشتن گزارش مواجه شدن با احساسات
جلسه سوم	بازسازی شناختی	شناسایی افکار و احساسات در زمان یادآوری تروما، با استفاده از روش ABC، درمانجویان به ارزیابی و بازسازی شناختی باورهای خود درباره مواجهه با پیمان شکنی همسر پرداختند.	نوشتن و شناسایی رویداد آسیب زا به روش ABC با مواجه‌سازی نوشتاری بر اساس توصیف رویداد
جلسه چهارم	شناسایی باورها و ارزیابی واقع بینانه	با استفاده از تکنیک‌های باورهای مرتبط با امنیت و مسیرهای ارتباط با این باورها اضطراب و اجتناب شناسایی شد و از تکنیک ارزیابی رویکرد همه یا هیچ خود نسبت به اعتماد و امنیت، به آموزش تمرکز بر رفتار واقعی نه قضاوت‌های کلی پرداخته شد.	تکمیل کاربرگ و شناسایی ارتباط با افکار و احساسات
جلسه پنجم	ارزیابی مجدد باورها	با به‌کارگیری تکنیک‌های شناسایی و ارزیابی مجدد باورهای مربوط به	تکمیل کاربرگ باورهای

چالش برانگیز و بیش تعمیم یافته	عملکرد و روابط بین فردی و همچنین اعتباریابی خشم به عنوان واکنش منطقی به مواجهه شدن با پیمان شکنی همسر، به زنان آسیب دیده کمک شد، بدون ترس از کوره در رفتن با هیجانات خود مواجه شوند و با آرامش درباره آن صحبت کنند و بیشتر احساس کنترل و قدرت نمایند.	و تکنیک همه یا هیچ
مرور کاربرد باورهای چالش برانگیز اعتماد، بخشش و صمیمیت و تمرین بررسی و شناخت ارزش ها	در این جلسه با شناسایی و کشف تأثیرات مواجهه با پیمان شکنی همسر و کشف باورها و فرضیات اثرگذار بر اعتماد بین فردی، بخشش بین فردی، صمیمیت و عزت نفس، به بازسازی و اصلاح این فرضیات پرداخته شد. و با تقویت احساس ارزشمندی در زنان آسیب دیده از پیمان شکنی همسر با تأکید بر ارزش ها و رویدادهای خوشایند، عزت نفس خود را افزایش دهند.	بازسازی باورها مطابق ارزش ها
نوشتن گزارش و توصیف مجدد مواجهه با رویداد و ارزیابی تغییر در باورها	این جلسه با بحث روی تأثیر پیمان شکنی بر صمیمیت زنان آسیب دیده از پیمان شکنی همسر با همسرانشان و شناسایی راهکارهای خودتسکین دهی کوتاه مدت، شناسایی دامنه موضوعات حل نشده مربوط به مدیریت هیجانات که با اعتماد، بخشش و صمیمیت ارتباط دارند پرداخته شد.	شناسایی راهکارها و ارزیابی مجدد باورها
مرور گزارش نهایی و مقایسه آن با گزارش اولیه، شناسایی اهداف و تمرینات	به زنان آسیب دیده از پیمان شکنی همسر کمک شد پس از شناخت باورهای بیش تعمیم یافته و افراطی خود در مواجهه با پیمان شکنی همسر، باورها را ارزیابی و تجدید نظر نمایند و در نهایت منجر به بخشش بین فردی مطابق با ارزش های مراجعین شد، در پایان این جلسه نیز معنای مواجهه با پیمان شکنی همسر (رویداد آسیب زا) مرور شد و از آن ها درخواست گردید تا گزارشی دوباره درباره رویداد تروماتیک نوشته و با گزارش قبلی خود مقایسه کنند و درمان با مرور مفاهیم و مهارت های معرفی شده به پایان رسید.	جمع بندی نهایی و اجرا پس از مومن

یافته ها

بررسی ویژگی های جمعیت شناختی نشان داد که میانگین سن شرکت کنندگان در گروه آزمایش (۳۹/۰۷) سال و در گروه گواه (۵۷/۴۰) سال است. هم چنین میانگین مدت زمان ازدواج در گروه آزمایش (۱۵/۰۷) سال و در گروه گواه (۷۹/۱۳) سال بوده است. میزان تحصیلات ۳ نفر (۲۱/۴ درصد) در گروه آزمایش دیپلم بوده است و تحصیلات ۳ نفر (۲۱/۴ درصد) در این گروه فوق دیپلم و ۵ نفر (۳۵/۷ درصد) کارشناسی و ۳ نفر (۲۱/۴) کارشناسی ارشد و بالاتر بوده است. در گروه گواه نیز ۳ نفر (۴/۲۱ درصد) تحصیلات دیپلم، ۲ نفر (۳/۱۴ درصد) فوق دیپلم، ۸ نفر (۱/۵۱ درصد) لیسانس، ۱ نفر (۱/۷ درصد) فوق لیسانس و بالاتر داشته اند.

جدول ۲- شاخص های توصیفی متغیرهای پژوهش به تفکیک سه گروه و سه مرحله پژوهش

متغیر	گروه	پیش آزمون	پس آزمون	په گیری
اعتماد بین فردی	آزمایش	۴۱/۷۸۵	۷/۹۵۴	انحراف معیار
	گواه	۴۱/۹۲۸	۳/۷۳۰	میانگین
	آزمایش	۴۵/۵۰۰	۵/۲۷۳	انحراف معیار
بخشش بین فردی	گواه	۴۷/۱۴۲	۵/۳۳۲	انحراف معیار
	آزمایش	۴۵/۲۸۵	۴۵/۲۸۵	میانگین
	گواه	۴۶/۱۴۲	۷/۲۲۴	انحراف معیار
صمیمیت	آزمایش	۴۵/۳۵۷	۶/۰۰۷	انحراف معیار
	گواه	۳۱/۰۰	۴/۲۳۷	میانگین
	آزمایش	۴۱/۳۵۷	۶۱/۳۵۷	انحراف معیار

یافته‌های توصیفی متغیرهای پژوهش در جدول شماره ۲ ارائه شده است.

همان‌گونه که در جدول ۲ مشاهده می‌شود، میانگین نمرات اعتماد بین فردی، بخشش بین فردی و صمیمیت در گروه مداخله (درمان پردازش شناختی) نسبت به گروه گواه افزایش بیشتری در مراحل پس‌آزمون و پیگیری نسبت به پیش‌آزمون دارد. پیش از انجام تحلیل‌ها و پیش فرض‌های مربوط، نتایج بررسی و مقایسه شرکت‌کنندگان در ویژگی‌های جمعیت-شناختی جهت کنترل این متغیرها انجام شده است. نتایج تحلیل همبستگی نشان داد، رابطه این متغیر جمعیت‌شناختی سن و مدت زمان ازدواج با همه متغیرهای پژوهش معنادار نیست و نیازی به کنترل آن در تحلیل‌ها نبوده است. همچنین آزمون‌های پژوهش در هیچ یک از متغیرهای پژوهش براساس سطح تحصیلات و تعداد فرزندان با یکدیگر تفاوت معناداری ندارند.

در این پژوهش، با روش اندازه‌گیری مکرر داده‌ها مورد بررسی و تحلیل قرار گرفت. هدف از بررسی پیش فرض نرمال بودن آن است که نرمال بودن توزیع نمرات همسان با جامعه را مورد بررسی قرار دهد. این پیش فرض حاکی از آن است که تفاوت مشاهده شده بین توزیع نمرات گروه نمونه و توزیع نرمال در جامعه برابر با صفر است. بدین منظور از آزمون کلموگروف-اسمیرنوف استفاده شد. نتایج حاصل از اجرای این پیش فرض در مورد نمرات متغیرهای پژوهش نشان داد، فرض صفر مبنی بر نرمال بودن توزیع نمرات در متغیرهای پژوهش در هر سه مرحله پیش‌آزمون، پس‌آزمون و پیگیری در هر دو گروه باقی است (همه سطوح معناداری بزرگ‌تر از ۰/۰۵ است).

برای بررسی پیش فرض برابری واریانس‌ها، از آزمون لوین استفاده شده است. نتایج نشان داده است در متغیر اعتماد بین-فردی در مرحله پیش‌آزمون ($F=1/99$, $sig=0/15$)، پس‌آزمون ($F=2/38$, $sig=0/078$) و پیگیری ($F=0/091$) و در بخشش بین فردی در پیش‌آزمون ($F=0/14$, $sig=0/87$)، پس‌آزمون ($F=0/336$, $sig=0/717$) و پیگیری ($F=1/46$, $sig=0/244$) و در متغیر صمیمیت در پیش‌آزمون ($F=1/99$, $sig=0/15$)، پس‌آزمون ($F=0/238$) و پیگیری ($F=1/49$, $sig=0/139$) به دست آمده است که مجموع نتایج نشان می‌دهد پیش فرض برابری واریانس‌ها در هر سه متغیر در هر سه مرحله تأیید شده است.

جدول ۴. نتایج تحلیل اثرات بین‌آزمودنی و درون‌آزمودنی در متغیرهای اعتماد بین فردی، بخشش بین فردی و صمیمیت پژوهش

متغیر	اثر	منبع	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	F	معناداری	اندازه اثر	توان آماری
اعتماد بین فردی	بین‌آزمودنی	گروه	۴۶۲۹/۵۱۴	۱	۲۳۱۴/۷۵۷	۷۲/۲۶۶	۰/۰۰۱	۰/۷۹۲	۱/۰۰۰
	درون‌آزمودنی	اثر زمان	۱/۶۴۷	۱	۱/۶۴۷	۰/۴۹۰	۰/۴۸۸	۰/۰۱۳	۰/۱۰۵
		اثر زمان × گروه	۴۰/۷۷۶	۲	۲۰/۳۸۸	۶/۰۶۳	۰/۰۰۵	۰/۲۴۲	۰/۸۵۹
بخشش بین فردی	بین‌آزمودنی	گروه	۴۷۰۳/۲۳۷	۱	۲۳۵۱/۶۱۹	۳۹/۰۷۹	۰/۰۰۱	۰/۶۷۹	۱/۰۰۰
	درون‌آزمودنی	اثر زمان	۸/۸۵۶	۱	۸/۸۵۶	۰/۵۴۵	۰/۴۶۵	۰/۰۱۵	۰/۱۱۱
		اثر زمان × گروه	۱/۶۵۳	۲	۰/۸۲۶	۰/۰۵۱	۰/۹۵۱	۰/۰۰۳	۰/۰۵۷
صمیمیت	بین‌آزمودنی	گروه	۹۶۶۱/۴۱۸	۲	۴۸۳۰/۷۰۹	۵۷/۱۳۶	۰/۰۰۱	۰/۷۵۰	۱/۰۰۰
	درون‌آزمودنی	اثر زمان	۰/۱۱۱	۱	۰/۱۱۱	۰/۰۴۷	۰/۸۳۰	۰/۰۰۱	۰/۰۵۵
		اثر زمان × گروه	۴/۴۵۸	۲	۲/۲۲۹	۰/۹۴۳	۰/۳۹۸	۰/۰۴۷	۰/۳۰۱

براساس یافته‌های به دست آمده در جدول ۲، در تحلیل بین‌آزمودنی، میانگین نمرات متغیرهای اعتماد بین‌فردی، بخشش بین‌فردی و صمیمیت در گروه آزمایش (درمان پردازش شناختی) و گروه گواه تفاوت معنادار دارد ($p < 0/001$). نتایج نشان داد که (۷۹/۲ درصد) از تفاوت‌های فردی در متغیر اعتماد بین فردی و (۶۷/۹ درصد) در متغیر بخشش بین فردی و (۷۵ درصد) در متغیر صمیمیت به تفاوت بین دو گروه درمان پردازش شناختی و گروه گواه مربوط است. براساس نتایج در تحلیل‌های درون‌آزمودنی، بین میانگین نمرات هر سه متغیر اعتماد بین فردی، بخشش بین فردی و صمیمیت در مراحل پس‌آزمون و پیگیری به طور کلی تفاوت معنادار وجود دارد ($p < 0/001$)، نتایج نشان داد که تعامل اثر زمان و عضویت گروهی در متغیر اعتماد بین فردی معنادار است ($p < 0/01$) که نشان می‌دهد تغییرات مراحل پس‌آزمون و پیگیری در هر یک مراحل پژوهش در دو گروه معنادار است. میزان تفاوت مراحل در گروه‌ها در متغیر اعتماد بین فردی برابر با (۲۴/۲ درصد)، به دست آمده است. نتایج آزمون تعقیبی جهت مقایسه گروه آزمایش و گواه در مراحل پژوهش در متغیرهای پژوهش در جدول ۳ ارائه شده است.

جدول ۳. نتایج آزمون تعقیبی جهت مقایسه دو گروه به تفکیک متغیرهای وابسته یا میانگین نمرات اعتماد بین فردی و بخشش

بین فردی و صمیمیت در مراحل پژوهش

متغیر	مرحله	تفاوت میانگین	معناداری	حجم اثر
اعتماد بین فردی	پس‌آزمون	۱۷/۹۰۶	۰/۰۰۱	۰/۷۷۴
	پیگیری	۱۹/۳۹۵	۰/۰۰۱	۰/۷۷۱
بخشش بین فردی	پس‌آزمون	۱۹/۴۹۲	۰/۰۰۱	۰/۷۰۴
	پیگیری	۸۵/۳۸	۰/۰۱۱	۰/۱۶۱
صمیمیت	پس‌آزمون	۱۲/۷۷	۰/۰۰۱	۰/۳۹۱
	پیگیری	۳۷/۱۶	۰/۰۰۱	۰/۷۴۲

نتایج در جدول ۲ نشان می‌دهد، در مراحل پس‌آزمون و هم چنین پیگیری در هر سه متغیر اعتماد بین فردی، بخشش بین فردی و صمیمیت بین گروه گواه با گروه درمان پردازش شناختی ($p < 0/001$) تفاوت معنادار وجود دارد که نشان می‌دهد میزان تأثیر درمان پردازش شناختی بر بهبود اعتماد بین فردی و بخشش بین فردی و صمیمیت در پس‌آزمون به ترتیب برابر با (۷۷/۴ درصد) و (۷۰/۴ درصد) و (۷۴/۵ درصد) حاصل شده است. در یک نتیجه‌گیری کلی می‌توان گفت، درمان پردازش شناختی بر افزایش اعتماد بین فردی و بخشش بین فردی و صمیمیت در زنان آسیب‌دیده از پیمان‌شکنی همسر در مرحله پس‌آزمون تأثیر معناداری داشته است و این تأثیر در مرحله پیگیری نیز باقی مانده است.

بحث و نتیجه گیری

هدف این پژوهش بررسی اثربخشی درمان پردازش شناختی بر اعتماد بین فردی، بخشش بین فردی و صمیمیت زنان آسیب‌دیده از پیمان‌شکنی همسر بود. یافته‌ها بیانگر تأثیر مثبت درمان پردازش شناختی بر بهبود اعتماد بین فردی و بخشش بین فردی و صمیمیت بود. به دنبال مواجهه با پیمان‌شکنی همسر، در زنان آسیب‌دیده از پیمان‌شکنی، باورهای ناکارآمدی نسبت به شرایطی که در آن قرار گرفته‌اند، ایجاد می‌شود و این باورها و افکار تأثیر زیادی بر عمل‌کرد شناختی، عاطفی و بین فردی آنان دارد و باعث بروز رفتارهای نامتعارف در آنان می‌شود. در این پژوهش با به‌کارگیری تکنیک‌های درمان

پردازش شناختی به زنان آسیب دیده کمک شد تا با اصلاح باورهای شناختی و تنظیم هیجانی تأثیر مثبت در عملکرد و انتخاب‌های شان مطابق با ارزش‌ها در زندگی داشته باشند.

نتایج این پژوهش بیانگر تأثیر درمان پردازش شناختی بر اعتماد بین فردی زنان آسیب دیده از پیمان شکنی همسر بود؛ این رویکرد درمانی، به صورت ساختار یافته و هدفمند با استفاده از تکنیک‌های بازسازی شناختی و مواجهه نوشتاری با رویداد آسیب‌زا درصدد اصلاح باورها و مفروضه‌های غیرانطباقی زنان آسیب دیده در مورد خود، دیگران و جهان پرداخت. شیوه اثربخشی این درمان به صورت مواجهه تصویری زنان بود که با نوشتن گزارش از مواجهه با پیمان شکنی همسر و مرور و بازخوانی آن صورت گرفت و با تأکید بر ابعاد مختلف امنیت، اعتماد، قدرت، عزت نفس در بهبود زنان آسیب دیده از پیمان شکنی همسر مؤثر واقع شد. در طول درمان به اصلاح باورهای شناختی زنان آسیب دیده پرداخته شد و با به کارگیری تکنیک ارزیابی رویکرد همه یا هیچ، به زنان آسیب‌دیده از پیمان شکنی همسر تکنیک‌های اعتماد کردن و تمرکز بر رفتار واقعی دیگران، نه قضاوت‌های کلی در مورد آن‌ها، آموزش داده شد. نتایج این پژوهش با پژوهش آقایی و همکاران (۱۴۰۳) مبنی بر اثربخشی درمان پردازش شناختی بر نشخوارهای فکری و ترس از ارزیابی منفی زنان خیانت دیده، بشریور (۱۳۹۱)، مبنی بر اثربخشی درمان پردازش شناختی بر کاهش نشانه‌های اختلال استرس پس از آسیب در زنان آسیب دیده از پیمان شکنی همسر، همسو است.

نتایج این پژوهش در متغیر بخشش بین فردی نشان داد، درمان پردازش شناختی بر بخشش بین فردی زنان آسیب‌دیده از پیمان شکنی همسر تأثیر دارد؛ با توجه به اینکه پیمان شکنی زناشویی، همیشه موجب ضربه شدید احساسی به طرفین می‌شود. این پدیده باعث بروز نشانه‌هایی شبیه به اختلال استرس پس از آسیب و هم چنین هیجاناتی مانند خشم، افسردگی، ناامیدی، عدم اعتماد به نفس، از دست دادن هویت و احساس بی‌ارزشی در همسر آسیب دیده می‌شود (Aghaee, et. al.2024). هنگامی که افراد آسیب‌دیده از پیمان شکنی در فرایند درمان با بخشش مواجه می‌شوند فرد آسیب‌دیده از پیمان شکنی همسر در برابر بخشیدن مقاومت می‌کند، زیرا احساس می‌کند که بخشیدن به مفهوم معاف کردن فرد خطاکار از مجازات است اما در فرایند درمان متوجه می‌شود که بخشش فرایندی درون فردی است و همسر آسیب‌دیده خود را از تأثیر انتقام جویی و عدم بخشش که همراه با هیجانات منفی است و منجر به آسیب می‌شود رها می‌سازد. به دنبال بخشش این هیجانات منفی کنار گذاشته می‌شود. در این صورت است که فرد با بخشش، بر روابط زناشویی خود تأکید بیشتری خواهد داشت. با این وجود پژوهش‌ها نشان می‌دهد ظرفیت بخشش در افراد پس از وقوع پیمان شکنی به ادراکات زوجین نسبت به آنچه رخ داده است و آنچه ممکن است در نتیجه بخشش یا عدم بخشش رخ دهد بستگی دارد همچنین زمینه فرهنگی متفاوت بر نرخ و کیفیت بخشش اثر می‌گذارد به عنوان نمونه فرهنگ‌های جمع‌گرا نرخ بخشش بیشتر از فرهنگ‌های فردگرا دارند و فرهنگ بر مفهوم سازی بخشش، بخشش بین فردی و حتی بخشش بین گروهی اثرگذار است (Izadi, et. al.2022). بنابراین به دنبال درمان پردازش شناختی، زنان آسیب دیده توانستند باورهای بیش تعمیم یافته و افراطی خود را در مواجهه با پیمان شکنی همسر ارزیابی و شناسایی کنند و با ارزش‌های خود مطابقت دهند که منجر به تجدید نظر و بخشش در زنان آسیب دیده شد. نتایج این پژوهش با پژوهش‌های؛ رسیک و همکاران (۲۰۱۷)، مبنی بر تأثیر درمان پردازش شناختی جانبازان جنگی، کوبا (۲۰۱۷)، مبنی بر تأثیر درمان پردازش شناختی بر جانبازان با تجربه تروما، و آلاوز و همکاران ۱۰ (۲۰۱۱)، مبنی بر تأثیر و مقایسه درمان پردازش شناختی گروهی با یک درمان گروهی متمرکز بر تروما به این نتیجه رسیدند که شرکت‌کنندگان درمان پردازش شناختی بهبودی بیشتری نسبت به گروه دیگر در چک لیست علائم

اختلال استرس پس از آسیب نشان دادند مبنی بر اثربخشی درمان پردازش شناختی بر دیگر گروه‌های آسیب‌دیده همخوان است.

دیگر نتایج این پژوهش نیز نشان داد درمان پردازش شناختی بر صمیمیت زنان آسیب‌دیده از پیمان شکنی همسر تأثیر دارد؛ پس از پیمان شکنی، بازیابی اعتماد و امنیت در رابطه زناشویی به اندازه کافی دشوار است اما زمانی چالش برانگیزتر می‌شود که مهارت‌های ضروری صمیمیت و گفت‌گو برای حل تعارض‌های ارتباطی ناکارآمد باشند. در درمان پردازش شناختی با شناسایی و ارزیابی مجدد باورهای مربوط به عملکرد زنان آسیب‌دیده در روابط بین فردی و اعتباریابی خشم که به‌عنوان واکنش منطقی به مواجهه با پیمان شکنی همسر محسوب می‌شود، به کشف باورها و فرضیات اثرگذار پرداخته شد و زنان آسیب‌دیده با تقویت احساس ارزشمندی و عزت نفس توانستند صمیمیت در رابطه با همسر را بهبود بخشند. با توجه به این‌که تاکنون پژوهش‌های متعدد پیرامون اثربخشی درمان پردازش شناختی بر روی دیگر گروه‌های مواجه شده با رویدادهای آسیب‌زا انجام شده است، اما بر روی زنان آسیب‌دیده از پیمان شکنی همسر و متغیرهای روان شناختی که افراد مواجه شده با پیمان شکنی همسر با آن درگیرند پژوهشی یافت نشد. نتایج این پژوهش با نتایج پژوهش‌های رضانی و همکاران (۱۳۹۷)، مبنی بر تأثیر درمان پردازش شناختی بر بازنمایی هیجان منفی و کاهش رفتارهای خودتخریبی در معتادان مبتلا به اختلال استرس پس از آسیب، مشیر و همکاران (۲۰۲۴) مبنی بر بررسی تأثیر درمان پردازش شناختی علائم طولانی مدت اختلال استرس پس از آسیب در جانبازان جنگی، موری و همکاران (۲۰۱۹) مبنی بر تأثیر درمان پردازش شناختی در زنان قربانی خشونت جنسی، بیانگر تأثیرپذیری درمان پردازش شناختی بر سایر متغیرها و گروه‌های افراد آسیب‌دیده است. ضمن توجه به تفاوت گروه و نمونه به منظور بررسی اثربخشی درمان پردازش شناختی در کاهش علائم اختلال استرس پس از آسیب، در بافتی کلی‌تر نتایج این پژوهش‌ها با یافته‌های پژوهش حاضر همخوان است.

محدودیت‌ها و پیشنهادهای پژوهش

این مطالعه بر روی یک جمعیت خاص انجام شد که شامل زنان آسیب‌دیده از پیمان شکنی همسر شهر اصفهان در سال ۱۳۹۹ بود. نمونه در این پژوهش، زنان داوطلب آسیب‌دیده از پیمان شکنی همسر بود که در زندگی مشترک بودند، سطح تحصیلات شرکت‌کنندگان در این پژوهش دیپلم در نظر گرفته شد و زنان با تحصیلات پایین‌تر مدنظر قرار نگرفت. بنابراین در تعمیم یافته‌ها به دیگر بازه‌های زمانی و سایر گروه‌ها بایستی جانب احتیاط رعایت شود. پژوهش حاضر بر اساس نمونه‌گیری غیر تصادفی هدفمند انجام شد، سوگیری احتمالی برخی آزمودنی‌ها در نحوه ارائه پاسخ به سؤالات پرسش‌نامه‌ها از دیگر محدودیت‌های این پژوهش بود. بنابراین پیشنهاد می‌شود محققان در پژوهش‌های آتی از روش‌های تصادفی در انتخاب نمونه استفاده نمایند و یافته‌های به‌دست آمده را با نتایج پژوهش حاضر مقایسه کنند. همچنین مقایسه اثربخشی درمان مورد استفاده در این مطالعه با سایر مداخلات درمانی می‌تواند درک جامع‌تری از نقاط قوت و ضعف نسبی درمان‌ها فراهم کند. از یافته‌های این پژوهش می‌توان جهت ارتقای سلامت روان شناختی و عملکرد زنان آسیب‌دیده از پیمان شکنی همسر در مراکز مشاوره خانواده بهره برد.

تعارض منافع

بنابر اظهار نویسندگان، در این مقاله هیچ تعارض منافی وجود ندارد.

اخلاق پژوهش

این پژوهش برگرفته از پایان نامه دکتری و زیر نظر کمیته اخلاق در پژوهش دانشگاه آزاد اسلامی واحد اصفهان (خوراسگان) بوده، دارای کد اخلاق IR.IAU.KHUISF.REC.1400.109 است.

منابع مالی

این مطالعه با هزینه شخصی نویسنده اول پژوهش انجام گرفته و در هیچ یک از مراحل انجام این پژوهش هیچ گونه منابع مالی دریافت نشده است.

سپاسگزاری

از کلیه افرادی که در انجام این پژوهش ما را یاری رساندند، صمیمانه تشکر و قدردانی می شود.

References

- Abbasi, M., Sodani, M., Rajabi, Gh., & Khojastehmehr, R., (2019). The effectiveness of intersystem approach to treating infidelity on women's trust affected by spouse infidelity, *Quarterly Journal of Woman and Society*, 10(38):39-62. [in persian].
<https://doi: 20.1001.1.20088566.1398.10.38.3.4mlkpk:jhkstdljdjl>.
- Aghaei, F., Abbasi, Gh., & Hassanzadeh, R. (2024). The effectiveness of cognitive processing therapy on rumination and fear of negative evaluation of betrayed women. *Journal of Psychological Science*, 23(136), 855-871. DOI: 10.52547/JPS.23.136.855.
- Ajari, M., Amiri, H., Sadat Houseini, S., & Afshainia, K., (2022). The Effectiveness of Group Cognitive-Behavioral Couple Therapy in improving the Quality of Marital Relationships, Marital Intimacy, and Marital Depression of Women Affected by Infidelity, *Journal of Applied Family Therapy*, 2(4):52-70.
<https://doi:10.22034/AFTJ.2021.304791.1202>.
- Alvarez, J., McLean, C., Harris, A.H., Rosen, C.S., Ruzek, J.I., & Kimerling R. (2011) The Comparative effectiveness of cognitive processing therapy for male veterans treated in a VHA Posttraumatic Stress disorder residential rehabilitation program. *Journal of Consulting and clinical Psychology*, 79(5), 590-599.
<https://doi: 10.1037/a0024466>
- Asayesh, M, H., Farahbakhsh, K., Delavar, A., & Salimi-Bajestani, H. (2018). Cognitive Experiences and Reactions of women to infidelity: A Phenomenological Study. *J Qual Res Health Sci* ; 7(2): 214 – 229 [in persian].
https://jqr1.kmu.ac.ir/article_90930_ca8acbf90eb5a7bca62b5c2705dae18b.pdf
- Basharpour, S. (2012). The effectiveness of cognitive processing therapy on the improvement of posttraumatic symptoms, quality of life, self-esteem and marital satisfaction in the women exposed to infidelity. *Family Counseling and psychotherapy*, 2(2), 193-208 [in persian].
<https://doi: 20.1001.1.22516654.1391.2.2.4.1>.
- Ebrahimi, E., Zargham haebi, M., Navabnejad, S. (2021). Investigating the mediating role of forgiveness in the relationship between loneliness and sexual satisfaction

- with depression and feelings of inferiority in women affected by infidelity. *Journal of family psychology*. 8(2), 86-101. [in persian]. <https://doi.org/10.52547/ijfp.2022.551198.1095>.
- Ehteshamzadeh, P., Ahadi, H., Enayati, M, S., & Heidari, A.(2011). Construct and Validation of A Scale for Measuring Interpersonal Forgiveness. *IJPCP*; 16(4): 443-455 [in persian]. <https://sid.ir/paper/16792/en>.
- Goodarzi, M.A. (2004). Evaluation Validity and Reliability of Mississippi Post Traumatic Stress Disorder Scale. *Journal of Psychology*, Vol 7, Issue 2 (26): 153-178 [in persian].[Haghani, M., Abedi, A., Fatehi, M., Aghaei, A. \(2021\). Comparing the Effects of Emotionally Focused Couple Therapy and Integrated Couple Therapy on Aggression and Fear of Marital Infidelity in Couples with Extramarital Relations. MEJDS 2021;11:108. http://jdisabilstud.org/article-1-1872-fa.html. https://www.semanticscholar.org/paper/Intimacy-and-Intergenerational-Aid-and-Contact-and-Walker.](https://doi.org/10.52547/ijfp.2022.551198.1095)
- Izadi,Z., Rezapour Mirsaleh, Y., & Choubforoushzade, A., (2022). The Effectiveness of Forgiveness – Based Life Therapy on Increasing Womens Marital Satisfaction and Forgiveness in the Face of Their Husbands Marital Infidelity. *The Islamic Journal of Women and the Family*,.10(26):81-102. <http://sid.ir/paper/1031731/fa.102-81>, (26)10.
- Khandandel S, & Kavianfar H. (2015) .Role of trust in interpersonal relationships and family hardiness in marital satisfaction in working couples. *FPJ* 2015;1(1): 14-31. [in persian]. DOI:20.1001.1.24234869.1394.1.1.2.1.
- Kordi, M., Aslani, Kh., & Amanuelahi, A., (2017). Sexual intimacy and trust as moderators of the relationship between secure attachment style and marital commitment. *Journal of Applied Psychology*, Vol. 11, No.3(43). <https://dorl.net/dor/20.1001.1.20084331.1396.11.4.2.5>.
- Mohammadi A., Imani S., Khoshkonesh A. (2022). The effectiveness of narrative exposure therapy on posttraumatic stress disorder and loneliness among women affected by maritalinfidelity. *Rooyesh*. 11(7),1-10. <http://frooyesh.ir/article-1-3802-fa.html>.
- Moshier, S. j., Mahoney, C.T., Bovin, M.J., Marx, B.P., & Schnurr, P.P.(2024). Session-level effects of cognitive processing therapy and prolonged exposure on individual symptoms of Posttraumatic stress disorder among U.S. veterans. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*,92(7), 422-431. <https://doi.org/10.1037/ccp0000880>.
- Movahedi, M., Movahedi, Y., & Karimenejad, K .(2015). The Study of the Relationship among Marital Satisfaction, Intimacy and Marital Relationship Quality in Forgiving Married. *Family Counseling and Psychotherapy*, 4(16): 652-633. [in persian]. [https://doi: 20.1001.1.22516654.1393.4.4.3.8](https://doi.org/10.1037/ccp0000880).
- Murray, M.S., Augustinavicius, D., Kaysen, D., Rao, L., Murray, K., Wachter, J., Annan,K., Falb, P., Bolton & Bass, J.K. (2018). The impact of Cognitive Proccssing Therapy in Stigma among survivors of sexual violence in eastern

- Democratic Republic of Congo: results from a cluster randomized controlled trial. *Conflict and Health* Open Access, 12:1, 2-9. <https://doi: 10.1186/s13031-018-0142-4>.
- Namjo, F., Sajjadian, I., & Golparvar. M. (2021). The Effectiveness of Cognitive Processing Therapy on Cognitive Regulation of Emotion and Personal Growth of Children of Shahed and Isargar Families., *Journal of Applied Family Therapy*, 1(4): 1-17. [in persian]. <https://doi: 10.22034/AFTJ.2021.264793.1043>
- Niknezhadi, M., Sajjadian, I., & Manshaee, G. (2023). The Effectiveness of Emission Efficacy Therapy on Self-control and Intimacy of Women Injured by trauma Husband Infidelity. *aftj*, 4(1):29-46. [in persian]. <https://doi:10.22034/AFTJ.2023.331859.1431>
- Olamijuwon, E., Odimegwu, C., & Chemhaka, G. (2020). Involuntary Childlessness and Marital Infidelity Among Women in Sub-Saharan Africa Countries: An Assessment of the Moderating Role of Womens Education. *Archives of Sexual Behavior*, 1-14. <https://doi: 10.1007/s10508-020-01770-3>
- Parker, M. L., & Campbell, K. (2017). Infidelity and attachment: the Moderating Role of Race/Ethnicity. *Contemporary Family Therapy*, 39(3): 172-183. <https://doi:10.1007/s10591-017-9415-0>. <https://www.researchgate.net/publication/317771544>
- Ramezani S., shafiei M., & heidarirad H., Effectiveness of Cognitive Processing Therapy in Negative Emotional Representations and Reduction of Self – destructive Behaviors among Addicts with Post- traumatic Stress. (2019). *Etiadajohi*; (48):241-256. [in persian]. <http://etiadajohi.ir/article-1-1369-en.html>.
- Rempel, J.K., & Holmes, J.G. (1986). Trust in close relationships. *Journal of Personality*, 49,95-112. <https://doi:10.1037//0022-3514.49.1.95>
- Resick, P.A., Galovaski, T.E., Uhlmansiek, M.O., Scher, C.D., Clum, G.A., & Young-Xu, Yinong. (2008). A Randomized Clinical Trial to Dismantle Components of Cognitive Processing Therapy for Posttraumatic Stress Disorder in Female Victims of Interpersonal Violence. *Journal of Consulting and Psychology*, 76,243-258. <https://doi: 10.1037/0022-006X.76.2.243>.
- Resick, P.A., Monson, C.M., & Chard, k .M. (2016). *Cognitive Processing Therapy for PTSD, A comprehensive Manual*.
- Resick, P.A., Wachen JS., Dondanville K.A., Pruiksma, K. E., Yarvis, J. S., Peterson, A. L., & Litz, B. T. (2017). Effect of group vs individual cognitive processing therapy in active duty military seeking treatment for posttraumatic stress disorder: a randomized clinical trial. *JAMA Psychiatry*. 74(1): 28-36. <https://doi:10.1001/jamapsychiatry.2016.2729>
- Rokach, A., & Chan, S.H., (2023). Love and Infidelity. Causes and Consequences. *Int. J. Environ. Res. Public Health*, 20, 3904. <https://doi.org/10.3390/ijerph20053904>.
- Sarlak, M., & Heydari, H. (2017). Comparing Marital Status, Personal and Interpersonal Forgiveness, and Quality of Life in Couples Who are Married for 1-2 and 3-10 years. 16(62):170-188 [in persian]. <http://irancounseling.ir/journal/article-1-239-fa.html>.
- Simpson, J. (2009). Psychological foundations of trust, *Current Directions in*

Psychological Science, 16, 264- 268.

- Tabatabaeifar, M., Aramnia, E., Abdi, A., & Parsaei sharif, Y. (2022). Coparision of the effectiveness of schema mode cards and the effectiveness of cognitive processing therapy on problem solving in conflicted couple.[in persian]. *JARAC*, 4(4): 35-49. <http://jarac.iranmehr.ac.ir>
- Walker, A.J., & Thompson, L. (1983). Intimacy and intergenerational aid and contact among mother and daughter. *Journal of Marriage and family*, 45:842-849. <https://doi.org/10.2307/351796>.
- Weathers, F.W., Litz, B.T., Herman D.S., Huska, J.A & Keane. T. (1994). The PTSD Cheklist (PCL). Reliability. Validity and diagnostic utility. Presented at the 9 Th Annual Meeting of the International Society for Traumatic Seress Hisser Studies. October 1993.605-614. <https://www.researchgate.net/publication/291448760> .
- Zanganeh, P., Rasouli, M., & Akbari, M. (2023). Investigating the effectiveness of unified transdiagnostic therapy on marital intimacy, mental vitality and emotional expressiveness in women with marital burnout.,*Quarterly Journal of Islamic-Iranian Family Studies*.3(3),76-88. <http://orcid.org/0009-0003-3370-1823>.
- Zolfaghri, D., Mohammadkhani, S., Mahdavian, A., & Akbari, M. (2021). Transdiagnostic model of healing from marital infidelity with emphasis on the role of metacognitions, schemas, intimacy, emotional efficiency and forgiveness. *Journal of Clinical Psychology & Personality*. Vol. 19(36): 27-39 [in persian]. <https://sid.ir/paper/1044353/en>
- Zolrahim, R., Vahedi, Sh., & Moheb, N., (2022). The Effecte of Positive Psychology Based Therapy on Marital Satisfaction of Women Affected by Infidelity. *Knowledge & Research in Applied Psychology*, 22(4 (86)), 112-119. [in persian]. <https://doi: 10.30486/JSRP.2020.1886728.2213>.